

بهره‌مندی از زبان مادری، حق بشری است!

به مناسبت روز جهانی زبان مادری

شنبه، 20 فوریه 2021 - 21:23

گروه کار ملی -

قومی حزب چپ

ایران (فدائیان خلق)

به مناسبت روز جهانی

زبان مادری

بهره‌مندی از زبان

مادری، حق بشری

است!

روز سوم اسفند برابر با

۲۱ فوریه، «روز جهانی زبان

مادری» است. یک نام

گذاری نمادین، که آن را باید مرهون مبارزات مردم جهان برای دفاع از شأن و منزلت زبان مادری دانست. روز جهانی زبان مادری، روزی عموم بشری و ارجمند برای همه انسان‌هاست. اما و به ویژه برای مردمانی ارزش دوجندان دارد که زبان مادری آنها در کشورشان با تبعیض روبرو بوده و از آموزش رسمی و تحصیل به آن محروم هستند.

روز جهانی زبان مادری، روزی است که یونسکو سعی دارد تا با اتخاذ سیاست‌های سامانمند و صحیح، دولت‌ها را به حفظ زبان‌های مادری تشویق کند، تا مانع از رفتار دولت‌هایی شود که بهای لازم را به زبان‌های مادری نمی‌دهند و با سیاست‌های تبعیض‌آمیز، رسماً یا عملاً پسرفت و حتی نابودی این زبان‌ها را سبب می‌شوند. مطابق برآورد یونسکو، هم اینک "نزدیک به ۴۰ درصد از جمعیت جهان به نظام آموزشی با زبان مادری یا زبانی که آنرا می‌فهمند، دسترسی ندارند و این با وجود مطالعات متعددی است که نشان می‌دهد، اولویت دادن به زبان مادری، فرآیند یادگیری عمومی و همچنین یادگیری زبان‌های دیگر را تسهیل می‌کند."

حق تحصیل به زبان مادری، یکی از حقوق اساسی انسان‌ها شناخته شده و در میثاق‌های بین‌المللی، حقوق مدنی و شهروندی، حقوق کودکان، حقوق بشر، حقوق اقلیت‌های ملی و قومی و زبانی و دیگر منشورهای بین‌المللی مورد تأیید و تأکید قرار گرفته است.

کشور ما یکی از کشورهای است که زبان چند ده میلیون از مردم آن رسمیت ندارد. از این رو، روز جهانی زبان مادری فرصت مناسبی است تا فعالان مسئله ملی و طرفداران زبان‌های مادری در ایران، صدای اعتراض خود را نسبت به برخورد شوونیستی با زبان‌های غیرفارسی بلند کنند. روزی که جا دارد تا خواست مطالباتی بر حق به رسمیت شناختن زبان‌های مادری نصف مردم ایران، طنین هر چه بیشتری بیابد. در صد سال اخیر در کشور ما، تحمیل آموزش به زبان فارسی، نیمی از کودکان را در محرومیت از آموزش سیستماتیک زبان مادری قرار داده است. این محرومیت سبب بازماندن استعدادها نرفته مردمان تحت تبعیض زبانی، از شکوفایی فرهنگی به زبان مادری و حتی موجب پژمردگی ذوق هنری و ادبی در آنان شده و می‌شود. مردمانی که بر مبنای تمرکزگرایی و تبعیض زبانی و انواع دیگر تبعیضات زیر تعرض سامانمند قرار داشته و دارند، هرگز فرصت لذت بردن از لطافت زبان مادری را نچشیده و در حسرت طرافت و زیبایی زبان مادری بوده و هستند. این مسیر غیردموکراتیک و تبعیض آمیز، سبب تقویت یک زبان یعنی زبان فارسی و لگدمال شدن سایر زبانهای رایج در ایران شده است. شعار "یک سرزمین، یک دولت و یک ملت" در دوره پهلوی اول که به تناوب تا امروز ادامه داشته است، سبب برتری یک زبان شده و تمام اشکال مبارزه و مقاومت در برابر این "یکسان سازی" به شکلی بسیار خشن سرکوب شده است.

در مقابل، مبارزه علیه سیستم حاکم تبعیض‌گرا و ضد دموکراتیک، هرگز دچار وقفه نشده است. عمر این مبارزه نیز به اندازه عمر این تبعیض و ستم است. جنبش‌های ملی - دموکراتیک «آذر» و «دو ریندان»، فرآیندهای نمونه وار از این مبارزات‌اند، و برآمدهای ملی پر دامنه در کردستان و ترکمن صحرا در فردای انقلاب و تداوم حرکات در راه احقاق حقوق ملی و زبانی در هر جای تحت تبعیض مضاعف، نشانگر موجودیت و توانمندی جنبش‌های تبعیض ستیز ملی در کشور هستند. تحت تاثیر مطالبات فرهنگی و آزادی زبان مادری هم بود که جمهوری اسلامی مجبور به تصویب مواد ۱۵ و ۱۹ قانون اساسی کشور گردید که در آنها هرچند به شکل ناقص، آزادی زبان‌های مادری و بومی مد نظر قرار گرفت. مواد قانونی مصوب خود این حکومت که از همان زمان تصویب تا به امروز تعطیل مانده است!

در حالی که چند زبانه بودن ایران یک امتیاز برجسته برای کشور ما از نقطه نظر فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ژئوپولیتیک ... با همسایگان زبانی ما محسوب می‌شود، این ثروت عمومی اما متأسفانه به خاطر دید شوونیستی و تنگ نظرانه حاکم، یک نقطه ضعف و تهدید فرهنگی و امنیتی معنی می‌شود! رژیم جمهوری اسلامی که در این عرصه، وارث به حق پادشاهی پهلوی است، سعی بر آن دارد که با بستن اتهامات واهی تجزیه طلبی، قوم گرایی، اقدام علیه تمامیت ارضی و امنیت ملی، فعالیت مدنی و ملی شهروندان غیر فارس زبان کشور را سرکوب و فعالان ملی و طرفداران زبان مادری را دستگیر و زندانی کند.

نحوه نگرش و سیاست دولتمردان و سیاست ورزان به این‌گونه است که زبان‌های کشور را به اصلی و حاشیه‌ای تقسیم کرده و آنگاه یک زبان را بدل به چماق علیه زبان‌های دیگر می‌کنند. در صد سال اخیر با چماق زبان فارسی، زبان‌های مادری دیگر از جمله زبانهای ترکی (آذربایجانی)، کردی، عربی، ترکمنی، بلوچی و ... سرکوب شده‌اند. این در حالی است که زبان‌های مستقل به هیچ وجه مزاحم همدیگر نبوده، بلکه برعکس مکمل یکدیگرند. میراث فرهنگی و زبانی دنیا، ثمره تأثیرگذاری مثبت زبان‌های گوناگون بر یکدیگرند. شکوفایی تمدن بشری، حاصل جمعی تمامی زبان‌های دنیاست. زبان ضمن اینکه وسیله ارتباطی فرهنگی و ابزار تفکر جامعه است، در عین حال عامل تثبیت ملی و هستی فرهنگی، زبانی، اجتماعی یک ملت و یا متکلمان آن زبان است. زبان مادری همچنین، ثروت بزرگ و بی بدیلی از فولکلور، اندیشه و آفرینندگی و ارائه آن به جامعه بشری است. آموزش زبان مادری، نقش به سزایی در دوران کودکی در سلامت روانی و پیشرفت فکری و شکوفایی استعدادها نرفته کودکان دارد و مهارت‌های بنیادی خواندن و نوشتن را افزایش و روند یادگیری را آسان می‌کند.

در دهه های اخیر، مبارزات اقلیت‌های ملی - زبانی در کشور ما سرعت گرفته و حیطه فعالیت و مطالبات بر حق آنان گسترش یافته و به سطح یکی از ارکان اساسی مبارزات دموکراتیک و ضد تبعیض در جامعه

ایران فراروئیده است. رسمیت بخشیدن به زبانهای ترکی (آذربایجانی)، کردی، عربی، ترکمنی، بلوچی و ...، تحصیل به این زبانها، از بین بردن تبعیضات دامنه دار فرهنگی-زبانی، انتشار بدون سانسور تولیدات فرهنگی آنان به شکل روزنامه، نشریه و کتاب به زبانهای مادری، رفع تبعیضات دیگر در عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی و تمرکزگرایی، ایجاد و گسترش برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی به زبانهای مادری، حق طبیعی ده‌ها میلیون ایرانی است.

حزب چپ ایران (فدائیان خلق) ضمن برحق شمردن این مبارزه و حمایت قاطعانه از آن، در کنار فعالیت‌های دموکراتیک عمومی از حق آموزش به زبان مادری غیرفارسی زبانان دفاع می‌کند. همانگونه‌که بارها اعلام کرده ایم، ما در تحقق حقوق انتیکی مردمان تحت تبعیض کشور، تحصیل به زبان مادری کودکان غیرفارسی زبان را اولین گام عملی در این عرصه می‌شناسیم. ما رشد و شکوفایی زبانهای رایج در کشور را عامل ثبات و پایداری وحدت ملی، استحکام پیوند و شکوفایی جامعه چند فرهنگی و به لحاظ ملی متنوع ایران ارزیابی می‌کنیم. زبان فارسی می‌تواند نه در نقش چماق، بلکه بمثابه زبان ارتباطی همه مردم، نقش بی بدیلی در رفع تبعیض و ستم علیه زبانهای مادری غیرفارسی برعهده داشته باشد.

حزب چپ ایران (فدائیان خلق) ضمن صمیمانه ترین تیریکات خود به مناسبت روز جهانی زبان مادری به تک تک هم میهنان گرامی، تلاش و مبارزه همه تلاشگران رفع ستم و تبعیض ملی و الغای ستم زبانی را ارج نهاده و همراه با آنان در به ثمر رساندن نهایی این مبارزه تلاش می‌کند.

گروه کار ملی - قومی حزب چپ ایران (فدائیان خلق)

۳ اسفند ۱۳۹۹ برابر با ۲۱ فوریه ۲۰۲۱

قومی و ملی